

*deseárselas*) > *El monestir es veia negre per mantenir una quarantena de monges.*

58) «Es tractava d'un comerç que ostentava uns aparadors extravertits, amb molta *vidreria*» (d'una novel·la, abans de ser corregida; confusió amb altres derivats de *vidre*: *vidrat -ada* [o *vidriat -ada*], *vidrenc -a* [o *vidrienc -a*], *vidret*; però *vidrier -a*, *vidriera*, *vidrieria*, *vidriós -osa*, *vidriositat*) > *Es tractava d'un comerç que ostentava uns aparadors extravertits, amb molta vidrieria.*

59) «Em vaig posar a mirar mapes del Pirineu ... senders que ofereixen possibilitats de dormir en refugis, cabanes o hostals, i de tornar a omplir la motxilla amb *viures*

cada tres o quatre dies» (C. Wittlin, dins J. Verdaguer, *Del Canigó a l'Aneto*; calc del cast. *viveres*) > *Em vaig posar ... i de tornar a omplir la motxilla amb queviures* (o *vitualles*) *cada tres o quatre dies.*

60) [xulesc -a] «Desfila igualment per la pantalla de les neurones el posat *xulesc* de M.A.R., portaveu del govern Aznar quan es va burlar de la reivindicació de seleccions catalanes amb l'argument despectiu que només podrien competir en l'especialitat de *canicas*» (*Avui*, 23-6-2002, p. 2; calc de l'adj. cast. *chulesco -ca*) > *Desfila igualment per la pantalla de les neurones el posat fanfarronesc de M.A.R. ...* ◆

## Sobre el mot «Pirineu»

ROSER LATORRE

Repassant papers d'anys enrere, m'ha vingut a les mans el text d'una carta que el doctor Oriol de Bolòs va enviar als redactors de la *Gran enciclopèdia catalana* l'any 1970, carta en la qual opinava sobre el mot *Pirineu*. Els anys en què jo mateixa treballava en aquella entitat, aquell text em devia cridar l'atenció i el vaig copiar per desar-lo en algun dels meus diccionaris. M'ha semblat que podia ser útil de transcriure la part més concreta de la carta esmentada.

«Amics, us agraeixo la vostra amable resposta a la qüestió del nom *Pirineus*. Crec, de tota manera, que val la pena que feu un examen més profund del problema abans d'adoptar una posició definitiva.

»No negaré pas que actualment a Barcelona hi ha la tendència d'escriure *Pirineu* en singular. Em sembla, però, que aquesta tendència no és pas catalana, sinó que prové del castellà. Introduïda pels llibres de text i les lectures literàries, s'estén cada vegada més, com tantes altres tendències estranyes a la nostra llengua, amb la ràdio i amb la televisió. Després de prop de trenta anys de llegir o de sentir cada dia que la informació meteorològica procedeix del "Cen-

tro del Pirineo Oriental en Barcelona", és comprensible que la nostra gent arribi a considerar més natural el singular *Pirineu* que el plural tradicional i lògic *Pirineus*. Segurament que un català de Perpinyà, al qual parlen contínuament dels *Pyrénées Orientales*, pensaria, al contrari, que *Pirineu* és una extravagància. No m'impresiona gaire que la *Geografia de Catalunya* hagi estat emprant sovint el singular. Precisament l'ús reiterat, en aquesta obra, de la forma singular, malsonant en la meua parla olotina, em dugué a estudiar el cas, dintre les meves limitades possibilitats, i em féu arribar a la conclusió que tots els indicis de diversos ordres (ús popular i antic, etimologia, comparació amb les altres llengües, etc.) coincideixen a assenyalar com a preferible la forma plural.»

Conseqüentment, la forma adoptada per l'Enciclopèdia Catalana (i així mateix per l'Institut d'Estudis Catalans) fou la del plural: *Pirineus*.

És també la que trobem al diccionari Fabra, en la definició de *pirinenc*: relatiu o pertanyent als Pirineus.

Si consultem, però, altres diccionaris, veiem, per exemple, que el DCVB vacil·la entre dues formes, i així llegim: «Pirineu o Pireneu (usat sovint

en plural, Pirineus o Pireneus)». Amb aquestes citacions: «qui devalla dels alts e grans monts Piraneus. Eiximenis, Dotzè, c. 149. Los monts Pirineus comensen entre Elna e Coblliura e finen entre Bayona de Guascunya e Bordeu. Sentencies Morals, segle xv (Col. Bof. XIII, 287). Com faig del Pirineu que el llamp aterra, Canigó IX. Oh Pirineu! En tes profundes gorges... m'he sentit com pres. Maragall, Enllà 13».

En una edició reduïda del *Diccionari enciclopèdic català* de l'editorial Salvat (any 1938), hi figura l'entrada *Pirineu*, que remet, tanmateix, a *Pirineus*.

En el *Pallas* hi llegim la forma plural *Pireneus*.

Si consultem, encara, el *Diccionario de uso del español*, de María Moliner, hi trobem l'entrada *Pirineo* amb aquesta definició: *Adjetivo de denominación geográfica en «Montes Pireneos». Puede usarse en singular para referirse a una parte de ellos: «el Pirineo aragonés».*

Aquesta diversitat d'ús segons els diccionaris esmentats pot semblar que ens permet d'emprar el mot en una o altra de les dues formes, singular o plural, encara que calgui donar preferència a la segona. ◆